

vojno proti granadskemu kraljestvu, ki je že tako porineno v gore. (Dalje sledi.)

Novice.

Ministerski predsednik v Ljubljani.

Le redkokedaj se prigodi, da kak ministerski predsednik pohodi središče Slovenije. Pred trinajstimi leti je bil v Ljubljani grof Taaffe ob prihodu cesarjevem v naše stolno mesto povodom 600letnice, kar je naša kronovina prišla pod oblast slavnih Habsburžanov.

Prihod grofa Badenija v Ljubljano je imel vsekako tudi političen pomen. Vlada je navadno slabo poučena o naših slovenskih razmerah. Naši nasprotniki mu navadno slikajo, kakor bi v naši deželi bilo nemštvo kdo ve kako močilen faktor, a ga zatirajo Slovenci, da se ne more pokazati. Popolnoma se ministerski predsednik v kratkem času bivanja na slovenski zemlji ni mogel poučiti o naših razmerah, a to pa mislimo, da je njegovo bistro oko spoznalo, da je prebivalstvo skoro skozi in skozi slovensko. Spoznal je pa prvi svetovalec krone tudi, da ni res, da se na Kranjskem zatirajo Nemci. Pri tej priložnosti, kakor tudi druge pote jih ni nobeden oviral pokazati se. Tudi po uradih in po šolah se je ministerski predsednik lahko dosti prepričal, da ima na Kranjskem povsod nemščina še mnogo širši delokrog, nego bi jej šel po številu nemškega prebivalstva.

Mi dobro vemo, da so se našli tudi ljudje, ki so nas Slovence pri vladi slikali za nasprotnike poljskega naroda in velike rusfile, državi nevaren živelj, kateremu je treba pristriči peruti. Tudi v tem oziru se je ministerski predsednik lahko prepričal, da nas po krivici dolže. Mnoge cesarske zastave so ga lahko prepričale, da smo Slovenci Avstriji zvesti narod in se v tem oziru moremo meriti z vsakim drugim narodom. Prijazen vsprejem je pa tudi grofa Badenija prepričal, da Slovenci nimamo nobenega predsodka proti Poljakom, temveč Poljake ravno tako imamo za svoje krvne brate, kakor Čehe in druge Slované. Tudi se je ministerski predsednik prepričal, da kulturno napredujemo, da ni resnica, če nekateri listi sleparijo svet, da se kultura tako rekoč ondu nehava, kjer se nemški živelj nehava. Slovenske pokrajine so gotovo tako vzorno obdelane kakor nemške in narod naš je gotovo toliko izobražen, kot je narod v sosednjih pokrajinah.

Zato pa upamo, da bode sedanja vlada v bodoče se bolje ozirala na Slovence kot se je dosedaj in bode pospeševala naš napredek v vsakem oziru. To je sedanji vladi toliko lažje mogoče, ker ima v taki meri zaupanje vladarjevo, kakor ga je imela še malokatera vlada. Grof Badeni pa tudi ni tako navezan na naše narodne nasprotnike, kot so bile nekatere druge vlade. Kot rojenega Poljaka ga pa tudi ne slepi pristranska ljubezen do Nemcev. Težko torej ni sedanji vladi zadovoljiti naše želje in zahteve, ker se vse dajo uresničiti v mejah sedanjih državnih osnovnih zakonov in uredeb.

Nadejamo se pa tudi, da bode vlada pospeševala gospodarski razvoj naših pokrajin, katerim je zlasti lanski potres prizadejal mnogo hudih udarcev. Dosedaj so se slovenske dežele kakor sploh vse južne dežele avstrijske jako prezirale. Potrebno je zlasti podpore mesto Ljubljana. Tukaj seveda ne mislimo več denarne podpore za poškodovance po potresu, v tem oziru je akcija končana, temveč treba je drugačne podpore, poskrbeti je treba naši deželi za potrebna občila, za strokovni pouk itd., da se bodo mogla v vsej meri izkoristiti prirodna bogastva

slovenskih dežel. To je tudi v državnem interesu. Čim bolje se razvijajo dežele, tem bolje se veksajo državni dohodki in moč države. Vladno delovanje pa v vsakem oziru more imeti uspeh, ako se bode ozirala tudi narodne razmere in bodo tako vladno namero podpirale vse narodne moči.

Zapustil je ministerski predsednik našo deželo, a nadejamo se, da je odnesel najboljši vtis in da bode njegov pohod imel najboljše posledice za naš narod in našo deželo.

V ponedeljek zjutraj se je pripeljal ministerski predsednik po državni železnici v Lesce. Deželni predsednik baron Hein se mu je bil peljal naproti v Trbiž. V Lescah so pričakovali ministerskega predsednika okrajni glavar z uradniki, deželni glavar z deželnimi odborniki, duhovščina, radovljiški župan z občinskim zastopom. Kolodvor je bil oplešan z zastavami in ko je prišel vlak so zagrmeli topiči.

Prišedšega ministerskega predsednika je pozdravil deželni glavar Detela, in grof Badeni se je potem zahvalil za prelep vsprejem. Na to je govoril s posamičnimi osebami. Posebno se je prijazno pogovarjal z učiteljem iz Lesca o šolskih razmerah. Iz Lesca se je ministerski predsednik odpeljal na Bled, kjer so ga pričakovali zdravniški odbor z Mallnerjem na čelu, župan z občinskimi odborniki, duhovščino, gasilci in bralno društvo z zastavo, šolske mladine z učiteljem. Župan Peternel je pozdravil odličnega gosta v slovenskem jeziku. Ministerski predsednik je odgovoril v nemščini, da je župana dobro razumel in potem ga je popraševal o gospodarskih razmerah in o narodni noši. Potem je ministerski predsednik govoril še z župnikom, učiteljem in nekaterimi drugimi osebami.

Ob 11. uri je bilo slovesno vzidanje sklepnega kamna in se je tem povodom zbrala odlična družba v novem letoviškem poslopju. Slavnostni govor je imel dr. Mosche, pripisoval je pomen letoviškega poslopja in zahvalil se vsem, ki so kaj k zgradbi pripomogli, deželnemu zboru in odboru, kranjski hranilnici, baronici Heinovi, kateri so navzočniki klicali: Živela! Zahvalil se je tudi ministerskemu predsedniku, ki je počastil slavnost s svojim pohodom. Končno je prečital v nemščini in slovenščini pisano listino, katera se je vzdala. V listini je popisana zgodovina zgradbe novega letoviškega poslopja in omenjajo vsi tisti, ki so prispevali k zgradbi. Na to se je vzdal sklepni kamen in je najprej udarila nanj trikrat s kladivom baronica Heinova in potem pa druga gospoda. Dr. Mosche je imel še daljši govor, katerega je končal s „Hoch“ („živio“) klicem cesarju in zaigrala je godba cesarsko himno. Deželni predsednik baron Hein je govoril, da je ta slavnost pokazala, da prebivalstvo vojvodine Kranjske veže iskrena ljubezen do domovine in se zahvalil zdravniškemu odboru za njega trud. Potem je bilo kosilo v Mallnarjevem hotelu, popoldne je ministerski predsednik ogledal Muhrov grad, Lujzine toplice in Windischgrätzovo vilo, nato se pa odpeljal na Schweglovo grajščino. Zvečer je bila velikanska razsvetljava na jezeru in okrog jezera z bengaličnim ognjem, podoknica, katero so priredili fantje in dekleta v narodni noši ministerskemu predsedniku, in končno pa ples v letoviškem poslopju.

Na ljubljanskem kolodvoru je v torek pričakovalo več dostojanstvenikov grof Badenija. Ko se je pripeljal ga je nagovoril podmaršal Hegedüs, potem pa ljubljanski župan Hribar, ki je naglašal, da prebivalstvo vse Ljubljane prinaša prvemu svetovalcu krone svoja srca. Občinstvo je došlega ministerskega predsednika pozdravilo z živio klicem. Grof Badeni je odgovarjal županu, da obišče Kranjsko, da bode videl, kako se prenavlja in skuša pomagati Ljubljani, katero je bil tako hudo zadel potres. Ministerski predsednik se je sedaj odpeljal na svoje stanovanje.

Ob devetih dopoldne se je začelo ogledovanje mesta. Najprej je ministerski predsednik ogledal deželni dvorec. Ondu

so vsprejeli grofa Badenija deželni glavar Detela in deželna odbornika Murnik in Povše. Ogledal je posebno drugo nadstropje, ki je po potresu največ trpelo. Zlasti so ga zanimali prostori, kjer je bival cesar. Čudil se je, da je poslopje toliko trpelo in vprašal, če se bi dalo popraviti, in mu je deželni glavar pojasnil, da ni mogoče, da se zgradi novo poslopje, ki bode imelo tudi potrebno deželnozborsko dvorano.

Potem je ministerski predsednik ogledal barake v Trnovem, Špitalske ulice in licealno poslopje. Ondu ga je pričakoval gimnazijski ravnatelj Senekovič s profesorji. Dal si je grof Badeni predstaviti vse profesorje in ogledal vse notranje prostore. Zanimal se je, koliko učencev ima višja gimnazija, koliko paralelk, kakšen je učni jezik in kakšno je stanje poslopja. Ravnatelj mu je vse pojasnil in mu je zlasti pojasnil, kako je bilo po potresu poškodovano poslopje in da torej več ne zadostuje v svoje namene. Ministerski predsednik je obljubil, da se kmalu sezida novo gimnazijsko poslopje.

Na to se je ministerski predsednik ogledal prvo mestno petriazredno šolo na Ledini. Vse poslopje je ogledal in izprašal okrajnega šolskega nadzornika Levea, kako je osnovano ljudsko šolstvo v Ljubljani, kakšni so učni vspehi in obiskovanje. Močno se je čudil, ko je izvedel, da v Ljubljani hodi več otrok v šolo, kot bi jih moralo. Ogledal si je potem učiteljske in je vprašal, koliko je učiteljskih kandidatov, in kam pojdejo v službo. Nadzornik Levec mu je pojasnil, da gre s Kranjskega mnogo učiteljskih kandidatov na Štajersko, kjer so boljše učiteljske službe. Potem si je ogledal deželno bolnico zlasti kirurški oddelek in se izrekel, da dežela mnogo stori za bolnico in se malokatero mesto more ponášati s tako lepo bolnico, nato je pa ogledal bolnico za silo.

Od najstarije uri se je začel vsprejem. Najprej je ministerski predsednik vsprejel knezoškofa in kanonike, potem častnike pod vodstvom podmaršala Hegedüsa, deželnega glavarja in deželne odbornike, vladne uradnike, deputacije drugih državnih uradov, deputacijo ljubljanske občine, ravnatelje tukajšnjih srednjih šol, deputacijo kmetijske družbe obstoječe iz g. Murnika in dveh odbornikov, zastopnika deželnega patrijotičnega društva g. Murnika in zastopnika ženskega patrijotičnega društva dr. Schifferja, deputacijo „Glasbene Matice“, deputacije obrtnih zadrug itd. Došlo je bilo tudi več občinskih deputacij z dežele.

Popoldne je ministerski predsednik obiskal knezoškofa, ogledal si muzej. Izrekel se je jako ugodno o muzeju. Potem je pa ogledal gledališče, „Narodni dom“, kateri poslopji sta mu jako ugajali. Vpisal se je tudi v spominsko knjigo v „Narodnem domu“. Nato je ogledal realko, „Tonhale“. Od tod se je peljal v mestno hišo, kjer so ga pričakovali župan in mestni odborniki. Župan ga je ogovoril v slovenščini, nemščini in poljščini in izrazil nado, da bode vlada vedno Ljubljano podpirala. Ministerski predsednik je odgovoril nemški in končal slovenski: Voščim sreče, napredka in blagostanja obema narodnostima v tej deželi. Nato se je ministerski predsednik ogledal Grad in gozdne nasade na Gradu. Ob sedmih je bil obed, h kateremu je bilo vabljenih več dostojanstvenikov. Ob 1/2 10. je bila bakljada in serenada. Bakljada je bila velikanska. Za vojaško godbo so korakali veteranci, Sokoli in gasilci, v sredi pevci „Glasbene Matice“, „Slavca“, „Ljubljane“ in „Filharmoničnega društva“. Pred poslopjem deželne vlade so pevci peli dve slovenski in jedno nemško pesem. Kakor čujemo je zlasti slovensko petje grofu Badeniju jako ugajalo in se je kaj pohvalno izrekel o naših pevcih. Koj po serenadi se je odpeljal ministerski predsednik na kolodvor in poslovil se je od Ljubljane in nadejamo se, da mu ostane lep vsprejem v Ljubljani vedno v prijetnem spominu. Ljubljana je pa tudi vse storila, da dostojno vsprejme prvega svetovalca cesarjevega, katerega prihoda smo se tem bolj veselili, ker nas Slovence ž njim veže tudi sorodstvo po krvi.

— **Potresna podpora Kranjski.** Presvitli cesar je potrdil državni zakon s katerim se dovoljuje Kranjski 1 1/2 milijona goldinarjev posojila v potresne namene. Tudi je dobil Najvišje potrjenje naknadni kreditni predlog, s katerim se dovoljuje po potresu prizadetim državnim uradnikom tudi za l. 1896 potresna podpora.

— **Poprave pri ljubljanskih cerkvah** se pri vseh v najlepšem teku. Pri nunah so dogotovili nov zvonik. V cerkvi Jezusovega srca in v šenklaški cerkvi so poprave gotove. Pri šentjakovski cerkvi, ki dobi nov stolp, mesto sedanjih dveh, dalje pri trnovski, ki dobi oba nova stolpa in šentpeterski, ki dobi novo pročelje, utegnejo biti dela do zime dovršena. K frančiškanski cerkvi so dozidali kapelo, v katero pride altar zamorske matere Božje, ki je bil doslej v cerkvi sami za velikim altajem. Veliki altar pomaknejo sedaj k steni in bo tako cerkev dosti na prostornosti pridobila. Tudi se napravijo nova velika vrata s severne strani cerkve.

— **Jezuvitsko cerkev sv. Jožefa** prično graditi v Ljubljani na Poljanah še letošnje leto. Na god sv. Ignacija se je blagoslovil prostor.

— **Za višjo dekliško šolo v Ljubljani** se najamejo začasno prostori v Cojzovi hiši na Bregu, kjer je sedaj nastanjena „Glasbena Matica“. Poslednja se s početkom novega šolskega leta preseli v svoj dom v Vegovih oziroma Gospodskih ulicah.

— **Nova slovenska opera.** Gospod Viktor Parma, znani skladatelj slovenski, je dovršil novo jednodejansko opero „Ksenija“ in izročil „Dramatičnemu društvu“, ki jo v prihodnji sesiji vprizori.

— **»Ljubljanskega Sokola«** izlet v Kranj v nedeljo dne 9. avg. obeta biti lep. Izletniki se odpeljejo z opoludanskim vlakom. Glavna točka vsporeda bo javna telovadba na „gaštejski gmajni“ ob Savi, kjer bo tudi velika ljudska veselica z godbo, petjem, plesom itd.

— **Električna razsvetljava v Ljubljani.** Mestni magistrat razpisuje natečaj za zgradbo električne centrale, ki bo stala mej Parnimi ulicami in skladiščem južne železnice. Poslopje električne centrale mora biti vsaj do konca oktobra t. l. pod streho. Meseca julija 1897. l. se ima električna razsvetljava že izročiti prometu.

— **Vožnja z omnibusi** je pričela s 1. t. m. neka reška tvrdka mej Zvezdo in južnim kolodvorom v Ljubljani. Podjetje je sedaj kupila ljubljanska fajakarska zadruga, ki hoče promet raztegniti tudi na druge ulice. Uporaba omnibusov takoj prve dni kaže, da je bila uvedba tega prometnega sredstva v Ljubljani potrebna.

— **V Vipavi** so pri občinskih volitvah prodrli kandidatje narodne stranke z veliko večino.

— **Posojilnica in hranilnica** je pričela dne 1. avg. poslovati v Moravčah.

— **V mestno hranilnico ljubljansko** je vložilo meseca julija 605 strank 224.681 gld. 60 kr., vzdignilo pa 570 strank 183.240 gld. 36 kr.

— **V mestno hranilnico v Radovljici** je vložilo meseca julija 49 strank 14.660 gld. 13 kr., vzdignilo pa 6 strank 3314 gld. 4 kr., 12 strankam se je posodilo 5732 gld.

— **Poslano.** Sklicuje se na § 19. tisk. zak. prosim blagovolite popraviti vest, katera je bila tiskana v časopisu „Novice“, št. 31., dne 31. julija 1896. v rubriki — Novice — pod naslovom „Blazni je ubil družega blaznega“, da se ta umor ni zgodil v deželni blaznici na Studencu.

dr. Stevo Divjak, hišni zdravnik.

— **Utonil** je dne 21. julija pri kopanju v planinskem potoku Unici Jakob Jerman cerkveni orgljavaec v Planini.

— **V Ljubljani** našli so dne 29. julija t. l. v Mostah pod Ljubljano utopljeno 57letno Ivano Juvan iz Ljubljane. Najbrže je skočila v vodo.